

Vaarwel studentendorp

Door het grote tekort aan studentenhuizing in de hoofdstad besloot de Vrije Universiteit Brussel in december 2011 een wedstrijd uit te schrijven voor 650 studentenwoningen. Het huidige studentendorp van de Belgische modernist Willy Van Der Meeren, met plaats voor 352 studenten, gaat definitief onder de sloophamer wegens "in slechte staat en een gebrek aan eigentijds comfort". En dat terwijl het Vierwindenhof in Tervuren van dezelfde architect recentelijk erkend werd als beschermd monument.

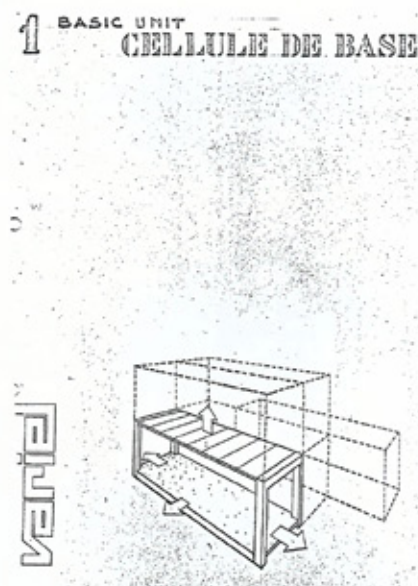
In 1972 werd Willy Van Der Meeren, die op dat ogenblik aan de VUB doceerde, aangesteld voor de bouw van de studentenhomes op de campus Oefenplein. Het masterplan van de Franse architect Le Maresquier voorzag een hoogbouw in het midden van de campus, maar daar was Van Der Meeren niet voor te vinden. Hij vreesde gettovorming en was bovendien een groot voorstander van betaalbare geïndustrialiseerde huisvesting waarin het gemeenschapsleven centraal staat. Om het probleem van de lang aanslepende werken te omzeilen, stelde hij mobilhomes voor uit polyester. Naargelang de vorderingen op de werf konden die verplaatst en aaneengeschakeld worden. Na afronding van de werken zouden ze dan kunnen dienen als vakantieverblijf voor studenten aan zee of in de Ardennen. Maar rector Aloïs Gerlo wenste geen 'zigeunerkamp'

in zijn achtertuin. De discussie over de koten duurde langer dan verwacht – kostbare tijd ging verloren.

Uiteindelijk koos Van Der Meeren betonnen prefabelementen, vervaardigd in Parijs door het Zwitserse Variël en het Belgische Van Riel & Van Den Bergh. Hij ontwierp twee types: een module met keukenhoek of living en een met sanitaire cel. Vier elementen werden vervolgens aan elkaar geklonken, waardoor woongemeenschappen ontstonden met vier kamers, twee badkamers en een keukenliving. De assemblage gebeurde volgens twee variaties. Op het dak kwam een ander volume met gemeenschappelijk terras en ranke metalen wenteltrap. Om vandalisme te vermijden werden grote sanitaire ruimten, gangen en trapzalen vermeden (een 'fout' die men eind jaren '70 wel maakte bij het bouwen van de studentenkoten aan de Nieuwelaan). Tussen de woonblokken werd genoeg ruimte gelaten voor groen en kronkelende paadjes. Met de studentenrevolte van '68 nog vers in het geheugen ontwierp Van Der Meeren een 'labyrintisch' grondplan, wat een razzia van de rijkswacht sterk zou bemoeilijken. Opdat de studenten hun kot zelf nog konden terugvinden na een avondje stappen, werden de woonblokken afgewerkt in verschillende kleuren. Een studentendorp op mensenmaat kortom, "zonder enige autoritaire rechtlijnigheid", met een niet te verwaarlozen aandeel in het pedagogische project van de universiteit.

VUB-Studentendorp Campus Oefenplein
Willy Van Der Meeren
Etterbeek | 1973

Wat er in de plaats komt van dit gemoedelijke campusdorp dat men te lang heeft laten verkrotten, is nog onbekend. Dat het een opzichtig en in de hoogte gebouwd "imago-belend visitekaartje" wordt, lijkt onvermijdelijk. Het is alleen te hopen dat de VUB haar traditie van progressieve campusarchitectuur wil en kan voortzetten, zonder daarbij haar erfgoed te verwaarlozen. In de wandelgangen spreekt men alleszins over de mogelijkheid een gedeelte te restaureren en in te richten als museum.

De basismodule van het Variëlsysteem

TEKST Thomas Martin

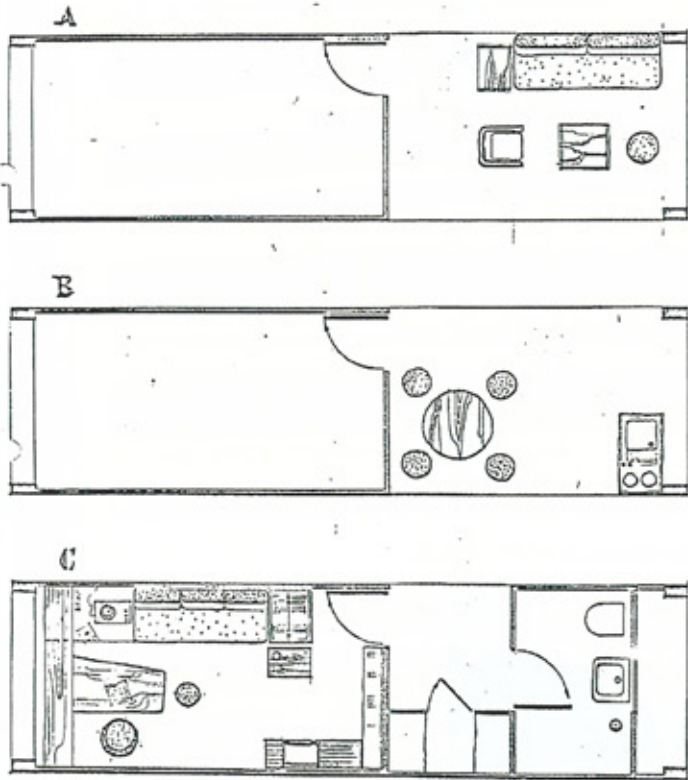
De "Campus-Camping" in de hete zomer van 1976

Dit artikel is gebaseerd op 'VUB Oefenplein: de studentenhomes van Willy Van Der Meeren bedreigd', verschenen in OSB-Briefing, 10.11.2008, door Mieke Loecx. Zij schreef in 2009 haar masterproef 'Het labyrintisch

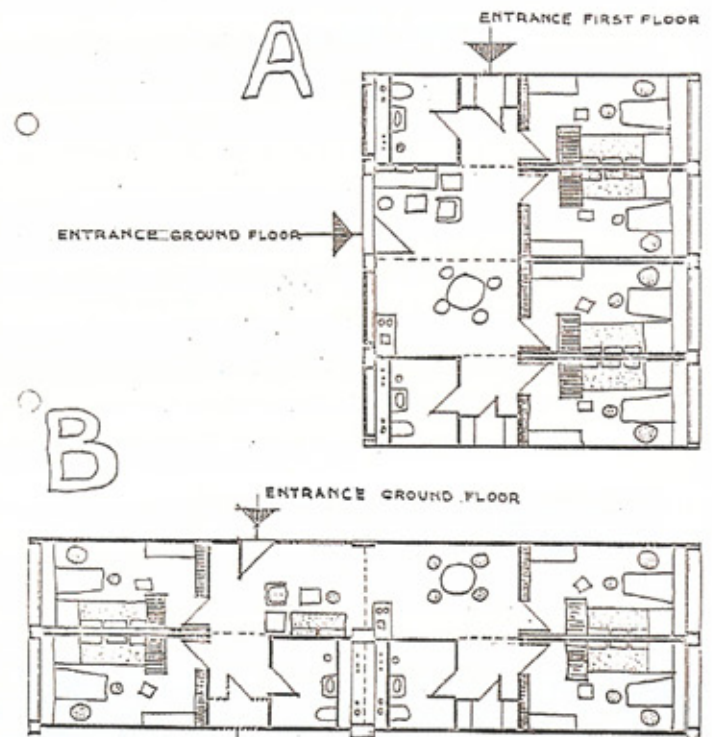
studentendorp (1971-1973) van de Vrije Universiteit Brussel op de campus Oefenplein te Etterbeek ontworpen door Willy Van Der Meeren (1923-2002)' en leverde ook het beeldmateriaal voor dit artikel.

2 TYPES OF UNITS
TYPES DE CELLULE

De moduletypes; slaapkamer plus leefhoek, keukenhoek of sanitaire cel

5 ASSEMBLY TYPES OF UNITS
TYPES D'ASSEMBLEMENT

Twee manieren om te assembleren

© MIKE WILT | ARCHIEF VUB